

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 124

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"ועם נברא יהלל קה"

"תכתב זאת לדור אחרון" אלו הדורות הללו שהן נטוין למיתה!

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק

אין זאת שאנו נמצאים בעולם - **"כְּעֶרְעַר כְּעֶרְכָּה"** אשר **"בו תרמש כל חיתו יער"** (תהילים קד).

באין מעצור!

ומסיים הכתוב: **"תכתב זאת לדור אחרון"**, היינו; שברור האחרון לגלותנו

"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר פפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים" (ויקרא כג מ)

"תכתב זאת לדור אחרון"

וזה מה שאחז"ל: **"תכתב זאת לדור אחרון"** אלו דורות הללו שהן נטוין למיתה והקב"ה עתיד לברוא אותן בריה חדשה. להורות על המצב הנורא שהדור האחרון ימצא בו, שיבואו עליו חלילה כל כך הרבה יסורים גדולים **"כל חלי וכל מכה"** (דברים כח), שכשיגאל אותנו הקב"ה יצטרך כביכול לברוא אותנו מחדש, כאילו לא היינו כלל בעולם. ואנו רואים זה בעו"ה בדורנו איך דם ישראל הפקר, כל יום קללתו מרובה מחבירו - **"והרשעים פנים נגרש פי השקט לא יוכל..."** (ישעיה נז), ה' ירחם על **"שה פזורה ישראל"** (ירמיה נ) וכן הדבר במצב הרוחני שהוא ירוד מאד בעו"ה בדור הזה וכמעט נתקיים בנו המאמר: **"ועם נברא" - אלו הדורות שהן כמתים במעשיהם.**

אבל כל נפול ברוחנו, שהרי הבטיחנו יוצרנו שלא יעזבנו ולא יטשנו **"עתיד לברוא אותנו בריה חדשה!"** על אפס ועל חמתם של כל הקמים עלינו.

עצת גוג ומגוג

צא ולמד מה שאחז"ל על הדור

המשך בעמ' 6 <<<

"ולקחתם לכם ביום הראשון" אחז"ל: 'הה"ד: "פנה אל תפלת הערער ולא בנה את תפלתם" (תהילים קב), ר"י פתר קרא בדורות הללו שאין להם לא מלך ולא נביא, לא כהן ולא אורים ותומים ואין להם אלא תפלה זו בלבד. אמר דוד לפני הקב"ה: "רבש"ע; אף היא לא תבזה", "תכתב זאת לדור אחרון" (תהילים קב) אלו הדורות הללו שהן נטוין למיתה, "ועם נברא יהלל קה" (תהילים קב) שעתיד הקב"ה לבראותו בריה חדשה. ומה עלינו לעשות? ליקח לולב ואתרוג ולקלס להקב"ה, לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם: **"ולקחתם לכם ביום הראשון" (ילקוט שמעוני ויקרא כג רמז תרנא).**

עוד איתא בחז"ל עה"פ: **"ועם נברא יהלל קה" - ורבנן אמרי: "אלו הדורות שהן כמתים במעשיהם ובאים ומתפללים לפניך ברה"ו וביה"כ ואתה בורא אותן בריה חדשה".** ומה להם לעשות? ליטול לולבין והרסין ולהלל אותך, הוי: **"ועם נברא יהלל קה"** (ילקוט שמעוני תהלים קב המשך רמז תתנה).

הנה **"ערער" פירושו: יחידי. כמו "והיה כערער כערבה" (ירמיה יז), היינו: כעץ יחידי שעומד לבדו בתוך מדבר שמים ואין לו שום עוזר וסומך, לא שותף ולא ידיד כל שהוא, אף אחד, רק הוא לבדו נמצא בתוך שטח גדול ציה וערבה ונתון למדרס חיות טורפות אשר ישוטטו שם**

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

ההחלטה על קניית אתרוג

ובחתם סופר (שם) פירש: שהוא סוף האתרוג ממש, מקום שמשם יוצא הפיטם ובשר האתרוג שם נראה כמין נזר.

שיטת הרמב"ם

הרמב"ם (הלכות לולב פ"ח ה"ז) כתב: **'ואם עלת על דרו אפילו כל שהוא, פסול'**.

וכתב בכפות תמרים (לה: ד"ה א"ר) שהוא בעץ הפיטם שהוא ירוק כגון האתרוג (וכתב שאף דעת הרי"ף, כן).

וכן כתב בקרית ספר (על הרמב"ם שם). וכן משמע בביאור הלכה (סעיף יב ד"ה ממקום).

אמנם במגיד משנה (על הרמב"ם שם) מובא בשם הרי"ץ גיאות שסובר שדעת הרמב"ם כשיטת הר"ן, שהוא סוף האתרוג מקום שממנו יוצא הפיטם.

וכן נקט הרא"ם בביאורו על הסמ"ג (הלכות לולב כ"א. הו"ד בכפות תמרים שם) והב"ח (תרמח-ח).

וכן משמע בחתם סופר שם וכן משמע בחזון איש (סימן קמז).

יש שפירשו שאף להסוברים בדעת הרמב"ם שחוטם הוא החלק הירוק שבעץ הפיטם, כל זה אינו אלא באתרוג עם פיטם, אבל באתרוג שנפל מעליו הפיטם בגדילתו, אף דעות אלו סוברים שהרמב"ם פוסל בחזונית על סוף האתרוג וכדעת הרא"ש והוא על פי דברי רש"י שטעם שפוסל חזונית בחוטם האתרוג במשהו, משום שניכר לעין ולכן כל זמן שיש לו פיטם אינו ניכר כל כך חזונית בסוף האתרוג ואין חזונית משהו פוסלת כי אם כפיטם הירוק, אבל כשאין לו פיטם, הרי ניכר חזונית שבסוף האתרוג ופוסל. ויש שרצו אף להשוות הדעות הנ"ל לומר, שאין מחלוקת בדעת הרמב"ם וזה אמר חדא וזה אמר חדא ולא פליגי. ■

מהדרו של האתרוג (רש"י). וכן פסק בשלחן ערוך (סימן תרמח ס"ב): 'מחוטמו ואילך פוסל חזונית וכל שנוי מראה בכל שהוא'.

מהו מקום חוטמו שפוסל בו חזונית במשהו? מצינו בו ארבע דעות בראשונים וכמו שיבואר בס"ד.

שיטת רש"י הרא"ש הר"ן

רש"י פירש (לה: ד"ה ובחוטמו):

'בעובי גבהו שמשפע משם וירד לצד ראשו'.

ופירש ברא"ש (פ"ג ס"ב) דברי רש"י: שאין כל השיפוע נקרא חוטם, אלא רק עובי גבהו בלבד שממנו משפע וירד נקרא חוטם, אבל כל השיפוע עד הפיטם אינו נקרא חוטם.

שיטת הרא"ש (שם) שכל השיפוע של האתרוג נקרא חוטם.

ובשערי תשובה (תרמח סק"ד) הביא מחלוקת האחרונים אם גם עובי גבהו עצמו פוסל הרא"ש? או, רק מעובי גבהו ולמעלה פסול ואין עובי גבהו בכלל?!

ובחתם סופר (סוכה לה:): כתב שכדעת הרא"ש נהגו בעלי הוראה.

הר"ן (יז: מדפי הרי"ף ד"ה אמר רבא) מביא שאחרים אמרו, שמקום החוטם הוא מקום הגבוה באתרוג שתחת הנץ שעשוי כמו נזר.

מערכת 'חברותא' מיוחדת ל'גנזי המלך'

מסכת סוכה לד:

שאלה: הסתובבתי בשוקי ארבעת המינים, ראיתי שמתבוננים הרבה על האתרוג, לא הצלחתי לברר על מה בדיוק מתבוננים כשמחליטים על קניית אתרוג?

תשובה: מה שמתבוננים הוא על

הנקודות שמצויות האתרוג, הנראות לעין בחוטם האתרוג. מה נקרא חוטם האתרוג? נחלקו בו הראשונים וכמו שיבואר בס"ד.

בדף לד: שנינו במשנה: **'עלתה חזונית על רובו פסול, עלתה חזונית על מעוטו כשר'**. ומבואר מפירש"י: **ש'עלתה אבעבועות דקות על רובו של אתרוג פסול**

ואם רק על מעוטו כשר'. וברא"ש כתב, דהיינו: דוקא אם היה בה ממש, שניכרת על ידי משמוש האתרוג. ומכל דברי הראשונים נראה, שהוא כעין מום שיש באתרוג.

ובגמרא (לה:): **'אמר רב חסדא: "דבר זה רבינו הגדול אמרו, המקום יהיה בעזרו! לא שנו, שאם היתה חזונית על מעוטו כשר אלא כאשר היתה במקום אחד, אבל בשנים ושלשה מקומות אף שבצרוף כולם אין כאן אלא מעוט האתרוג, הוה ליה כמנומר ופסול. ואמר רבא: ועל חוטמו ואפילו במשהו נמי פסול'**. כלומר: שמה שחלוק בדין חזונית בין רובו למעוטו, כשלא היתה החזונית על מקום חוטמו, אבל, אם יש אפילו משהו של חזונית על מקום חוטמו של האתרוג, פסול. משום ששם ניכר הדבר לעינים ואף שנוי מראה כל שהו מחסר

מחשבה

גודל מצות סוכה

מי שנזהר לקבוע דירתו וישיבתו בסוכה כל שבעת הימים בקדושה ובטהרה מוצא כדי גאולתו לכל השנה לעבוד את בוראו עבודה תמה. 'פלא יועץ'

ועליה כתיב: **"וּשְׂמַחַתְּ בַחֲגֵךָ אֶתְּהָ.."** **"וְהָיִיתָ אִתָּךְ שִׂמְחָה"**. אמנם לא ציונו יוצרנו אלא על מצות הלב, שיהיה שבע רצון ומלא שמחה של מצוה, כאשר **"וְהָיִיתָ אִתָּךְ אֶל לְבָבוֹ"** מה אנו ומה חיינו ומה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו אשר בחר בנו יוצרנו ולא מחבבנו **"וְחַיְבָה יִתִּירָה נֹדַעַת לְנוֹ"** עד אין חקר ועד מקום שאין יד שכלנו מגעת ומעט אשר עיננו רואות שיעצנו בעצה טובה ונתן לנו ר"ה ויוה"כ לכפר בהם עונותינו ואהבתו וחמלתו **"וּכְבָּא אֶת בְּנֵי יִרְצָה"**, רצה לשמחנו מיגוננו ומצערנו שנצטערנו בימי התשובה ונתן לנו תכף את חג הסוכות וציונו לשמוח וקובע לנו שכר טוב על שמחתנו, היש חיק מתוק מזה? ורצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך נתן לנו מצות סוכה, **"לְפָרוֹס סוּכַת שְׁלוֹמוֹ עֲלֵינוּ"** ומצות ארבע מינין שבלולב אשר הם סימן טוב לישראל והרמת נס להורות **"דִּידֵן נִצַּח"**.

אם לא תשיג ידו להיות לו לולב לעצמו, ישתדל לעשות לו הנענועין והקפת

במדרש: **"א"ר אבין: "משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אנן ידעין מאן הוא נוצח.."** (מ"ר ויקרא פרשה ל פסקה ב). וציונו לשמוח שמחה של מצוה שהוא סימן טוב לכל השנה, שכתבו גורי האר"י שמי שהוא שמח וטוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש הזה, מובטח לו שתעלה לו שנה טובה ויהיה לעולם שמח. אי לזאת בכח יגבר איש לשכח עצבו ורוגזו וכל דבר המצער ולשמוח בכל יום שמחה חדשה שלמה של מצוה. ■

התיבה בלולב של שכנו היושב אצלו. ואל יחוש ללעג השאננים לעשות רצון אבינו שבשמים המשלם שכר טוב לעושי רצונו זה כלל גדול בתורה: **"אם תִּבְקֶשְׁנָה כְּכֶסֶף וְכַמְטוֹמִים תִּחְפְּשֶׁנָּה"**. ועוד נלוה בחג הקדוש הזה שמחה של מצוה. ואם בכל הרגלים מצוה לשמוח עאכ"ו בחג הקדוש הזה אשר הוא זמן שמחתנו כאשר אנו אומרים בתפילה

"לֹא חֲכַמוֹ יִשְׁפִּילוּ" כמה חביבה מצוה זו בין לפי הפשט והיא העומדת לאדם לכפר במקום גלות ובין לפי הסוד גבהו סודותיו. ומעט אשר השיגה ידיעתנו הוא, שהשכינה פורשת כנפיה עלינו **"וְהָאֵם רִבְצַת עַל הָאֶפְרָחִים"**. ושבעה אושפזין עילאין אור נצוצי נשמתם שוכנים שם, אשר מטעם זה גדלה קדושתה כקדושת בית הכנסת. ומטעם זה אסרו לנהוג בה מנהג בזיון וכל שכן שחוק וקלות ראש. ואמרו על האר"י ז"ל שהיה נזהר שלא לדבר שיחת חולין תוך הסוכה. בודאי שמי שנזהר לקבוע דירתו וישיבתו בה כל שבעת הימים בקדושה ובטהרה, באימה וביראה ובשמחה רבה, **"פְּדַת מַה לְעִשׂוֹת"**, קונה קדושה, תוספת הארה ומוצא **"כְּדֵי גְאֻלְתּוֹ"** לכל השנה לעבוד את בוראו עבודה תמה.

ויש מצוות הנלוות ונעשות בחג הסוכות, כגון נטילת לולב ועשיית הנענועין בשעת ברכת ההלל והקפת התיבה באמירת ההושענות עם ד' מינין שבידו והם דברים העומדים ברומן של עולם. ובני אדם מזלזלים בהם, שיש מקומות שאף מי שהשיגה ידו לטול לולב לעצמו, אינו נוטל וסומך על לולב הקהל. ואף מי שנוטל אינו עושה נענועים שחושבים שאין זה אלא מנהג חכמים וחסידים ולא ידעו שזה עיקר מצוה דהא תנן: **"קִטְן הַיּוֹדֵעַ לְנַעֲנַע אָבִיו לּוֹקַח לוֹ לּוֹלֵב לְעַצְמוֹ מִן הַמּוֹבְחָר..."** ואף

ד' מינים

לולב, אתרוג, הדס וערבה

למה נבחרו דוקא ארבעת המינים האלה להנטל בסוכות?

והטוב שבאילני סרק - **ערבה**. בעלי הרמז וחכמי הקבלה חשבו ומצאו שהלולב רומז לכל התורה כולה. התורה מתחילה באות **"ב"** - **"בְּרֵאשִׁית"** ומסיימת באות **"ל"** - **"לִישְׂרָאֵל"**. נביאים וכתובים מתחילים באות **"ו"** - **"וַיְהִי"** שבספר יהושע ומסתיימים בסוף דברי הימים באות **"ל"** - **"וַיֵּעַל"**. יחד מצטרפות האותיות למלה: **"לולב"**. ■

דומה **לשפתים** - לרמז שישים רסן בפיו ויזהר בדבריו ביום שמחתו. הרמב"ם מסביר: כי ארבעת המינים שבלולב הם לשמחת צאתם מהמדבר, אשר היה, **"לֹא מְקוֹם יָרַע וְתֹאנָה וְגִפְן וְרִמּוֹן וְמִים אֵין לְשִׁתוֹת"**. על כן צוה הקב"ה לזכרון זאת, לקחת את הנאה שבפירות - **אתרוג**. והטוב שבעצי הבשמים - **הדס**. והיפה שבעלים - **לולב**.

למה נוטלים את ארבעת המינים האלו, לולב, אתרוג, הדס וערבה, דוקא? אחד הטעמים שניתן בספר החנוך הוא שה**אתרוג** דומה ל**לב**, מקום הבינה - לומר לאדם שיעבוד את בוראו בשכלו. ה**לולב** דומה ל**שדרה** שהוא עיקר מבנהו של האדם - לומר שיקדיש כל גופו לעבודת הבורא. ה**הדס** דומה ל**עיניים** - לומר שלא יתור אחר עיניו ביום שמחת לבו. וה**ערבה**

"למען ידעו דרתיכם"

מצות סוכה צריכה דעת ועל כן נקבעה לאחר יו"כ שהאדם יש בו דעת

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

במצות סוכה צריכים 'דעת' לכן היא נקבעה לאחר יום כפור, שאז רוח השטות שמביאה אותו לחטוא יצאה ממנו.

בגמרא (תענית כד:) רבא גזר מלקות על אדם שבא על כותית והוא מת מן המלקות. הדבר נודע למלך והוא בקש להעניש את רבא. אמרה אמו של המלך לבנה המלך שלא כדאי שיהיה לו עסק עם היהודים כי כל מה שהם רוצים - ד' עושה עבורם. כך למשל כשמבקשים גשם, ד' מוריד להם מיד גשם.

המלך היה קטן אמונה ואמר: כנראה שמבקשים גשם בחורף, כשממילא יורד... נראה אותם מבקשים גשם בקיץ... רבא התפלל וירד גשם בקיץ.

בלילה נתגלה אביו של רבא אליו בחלום ואמר לו: "כיון שכביכול הטרחת את ד' להוריד גשם שלא בזמנו, מוטב שתשנה את מקומך לבל תנזק".

שינה רבא את מקום שינתו ובבקר כששב אל מטתו ראה שהיא מלאה סימני דקירות סכין. השדים באו להזיק ולא עלה בידם.

אומר רבי שלמה קלוגר זצ"ל: בעשרת ימי תשובה וביום הכפורים הטרחנו את ד' בתפילות ובתחנונים, לכן נצטוינו מיד לאחר יום הכפורים לשנות את מקומנו ולצאת מן הבית ומשום כך אין אנו ישנים כרגיל במטתנו אלא ישנים בסוכה.

"למען ידעו דרתיכם כי בספות הושבתי את בני ישראל..." (ויקרא כג מג)

והשאלה הידועה: אם חג סוכות הוא זכר לענני הכבוד שסככו על ישראל בצאתם ממצרים, הרי שהיה עליו לחול בחדש ניסן, מועד צאתם ממצרים ולא בתשרי??!

אומר 'חדושי הרי"ם': במצות סוכה נאמר: **"למען ידעו דרתיכם"**, מכאן שבמצות סוכה צריכים 'דעת'. והנה במשך

השנה עושה האדם חטאים והגמרא (סוטה ג'): **אומרת: כי 'אין אדם חוטא, אלא אם כן, נכנסה בו רוח שטות'**. וכיצד אם כן יוכל לקיים מצות סוכה כהלכה - בדעת? על כן נקבע מועד החג לאחר יום כפור,

שזו חזר האדם בתשובה ועשה כפרה והוא נקי ויש בו דעת - ועתה אפשר לקיים: **"למען ידעו דרתיכם..."**

הגמרא (סוכה לד) אומרת: **תנו רבנן: ערבי נחל הגדלות על הנחל, פרט לצפצפה הגדלה בין ההרים**. מאיזה פסוק אתה למד שדוקא ערבה הגדלה על המים ולא צפצפה הגדלה בהרים? אומרת הגמרא: כתוב: **"קח על מים רבים צפצפה שמו"** (יחזקאל י"ז, ה). הנביא מתלונן על בני ישראל. הקב"ה רצה שתהיו על מים רבים, אך לבסוף: **"צפצפה שמו"**, משמע: שצפצפה, אינה ערבה.

שואלת הגמרא: **ודילמא פירושי כמפרש, "קח על מים רבים" ומאי ניהו צפצפה? אמר ליה, אם כן מהי "שמו"?** משמע: שזה לא מה שהקב"ה התכוון. אמר הקב"ה אני אמרתי שיהיו ישראל לפני כן **"קח על מים רבים" ומאי ניהו? ערבה**. והם שמו עצמם כצפצפה שבהרים.

שואלת הגמרא: ומה ההבדל בין

צפצפה לערבה?

ערבה קנה שלה אדום ועלה שלה משוך ופיה חלק. צפצפה קנה שלה לבן ועלה שלה עגול והפה שלה דומה למגל עם שיניים.

אומר ה'בן יהודע': **"קח על מים רבים"** הקב"ה התכוון שבני ישראל יהיו כמו ערבה על מים רבים ובסוף: **"צפצפה שמו"**.

מה הטענה?

הסבר ראשון: הקב"ה התכוון שבני ישראל יהיו **"על מים רבים"**, יגדלו בתורה, יחיו על פי התורה, זו תהיה הזכות שלהם. מה הם עשו? **"צפצפה שמו"**. גדלה בין ההרים, הם מסתפקים ומסתמכים על זכות אבות, הנמשלים להרים.

הסבר שני: הקב"ה התכוון **"קח על מים רבים"** - שזו תהיה ערבה, שסימנה: פיה חלק. ומה קרה בסוף? **"צפצפה שמו"** - שהפה שלהם עשוי פגימות פגימות, כמו מגל.

ועל הפה הפגום טוען הקב"ה כנגד בני ישראל.

"ויצא ד' ונלחם בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב" (זכריה יד ג)

אומר ה'רינת יצחק' בשם 'בית הלוי' (פרשת 'בשלח'): הנסים שנעשו במצרים שונים מהנסים שנעשו על הים. במצרים, הנסים היו לרעת המצרים ודרך אגב ישראל נושעו ואילו הנסים על הים היו מכוונים לטובתן של ישראל ודרך אגב קבלו המצרים את המגיע להם...

וככתוב (שמות טו ו): **"מינה ד' נאדרתי בפח" וממילא: "מינה ד' תרעץ אויב"**, שדרך אגב קבל האויב את המגיע לו.

כך יהיה גם לעתיד לבוא, ד' יופיע ברחמיו הגדולים להושיע את ישראל וכבדרך אגב יקבלו האומות את המגיע להם ולכן נאמר: **"ויצא ד' ונלחם... כיום הלחמו ביום קרב"**, כפי שהיה על הים שברחמיו וחסדיו הגדולים היטיב לישראל והגוים קבלו המגיע להם כבדרך אגב. ■

קהלת

"שִׁמַח בְּחֹר בְּיַלְדוּתֶיךָ"

על כל מה שעשית, יציגו לך את התנהגותך המקבילה בענינים הרוחניים

באמצע, במקום שמוחו של תינוק רופס.
- אה סליחה, לא שמתני לב... מצטער, אני לא כל כך שם לב לדברים האלה..."

- "למה אתה לא שם לב? את העניבה סדרת שעה ארוכה, עמדת מול המראה והידקת אותה היטב היטב והקפדת שהקשר שלה יהיה במקום הנכון, בדיוק באמצע ורק לקשר התפילין אין לך זמן ואינך שם לב?"!

אתה רוצה להדרר בלבושך ולדקדק בהופעתך. בסדר. אבל תדע, אח"כ ישאל אותך הקב"ה: "כל כמה זמן אתה קונה חליפה? פעם או פעמים בעונה. ומתי פעם אחרונה קנית נרתיק לתפילין? ב"ה קבלת נרתיק נאה בחתונה... ואתה כבר בן 60..."

ומתי בפעם אחרונה בדקת את פרשיות התפילין? לפני החתונה...

נו?... אם אתה אוהב יופי והדרן ומקפיד בלבושך, מה עם יופיין והדרן של המצוות?"

אותו דבר לגבי אכילה ושתייה. החך שלך נהנה מטעמים של המאכלים? לבריאות! אבל בביה"ד של מעלה ישאלו אותך: "האם גם דברי התורה ששמעת היו ערבים לך כמו טעמים וערבותם של המאכלים?"

הגע בעצמך, כל האוכל שאכלת נהפך כעבור זמן קצר לזבל ופסולת שאתה עצמך נגעל ממנו. אם כן, האם לא מן הראוי שדברי תורה יהיו מתוקים לך לפחות כמו האוכל שאכלת?

אתה רוצה לטייל? בבקשה. אך אל

תשכח שבבוא היום ישאלו אותך: "בימות החול, כשהיית טרוד ועסוק בעסקיך, אם בא אליך חברך ואמר לך: 'יש מזג אויר נעים, בא נטייל', האם שמעת לו? האם הנחת את עסקיך והלכת לטייל? לא. אם כן, איך אתה מאבד את השעות היקרות של שבת קדש?"

"שִׁמַח בְּחֹר בְּיַלְדוּתֶיךָ וַיִּטְיַב לְבָבְךָ בְּיַמֵּי בְּחֹרְתֶךָ וְהִלַּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ... וְדַע כִּי עַל כָּל אֱלֹהִים יִבְיָאֵה הָאֱלֹקִים בְּמִשְׁפָּט"

מה הכוונה: "על כל אלה?"

על כל מה שעשית, יציגו לך כנגד זה את התנהגותך המקבילה בענינים הרוחניים ואז תצטרך לתת דין וחשבון על התנהגותך - זה לעומת זה.

את כל זה אמר הרב בדרשתו. אותו אדם ששמע את דבריו המאלפים של הרב, חדל ממנהגו לטייל בימי השבת והחל להקפיד ללכת בשבתות לשמוע את דרשות הרב. ■

"שִׁמַח בְּחֹר בְּיַלְדוּתֶיךָ וַיִּטְיַב לְבָבְךָ בְּיַמֵּי בְּחֹרְתֶךָ וְהִלַּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וַיִּבְמְרָאֵי עֵינֶיךָ וְדַע כִּי עַל כָּל אֱלֹהִים יִבְיָאֵה הָאֱלֹקִים בְּמִשְׁפָּט" (קהלת י"א ט)

מספר ה'בן איש חי': יום אחד בא אדם לחברו בשבת ואמר לו: "מזג האויר נעים היום".

- "נכון, אז מה אתה רוצה?"

- "בוא נלך לטייל קצת".

- "מה פתאם? יש דרשה של הרב, לשם אני הולך".

- "הרב דורש כל שבוע ובכלל, אינני אוהב לשמוע את

דברי הרבנים המטיפים לנו מוסר

ומוכיחים אותנו על מעשינו".

- "מה פירוש?"

- "שמעתי פעם רב שדבר ממסכת

"גיהנם", קבלתי מזה חלישות דעת

כזו! לא רוצה לשמוע יותר!"

- "אל תדאג, הרב שלי מדבר רק

ממסכת "דרך ארץ", דברים יפים

ונעימים לאזן! כדאי לך לבוא".

- "אבל בוא נלך לטייל!"

- "לא! אם אתה רוצה לטייל, רק

ביום חול".

לבסוף הסכים שהוא לבוא

לדרשה.

הגיעו לבית הכנסת. הרב דרש

על 'קהלת'. הגיע לפסוק **"שִׁמַח**

בְּחֹר בְּיַלְדוּתֶיךָ" והסביר ש'ילדות'

זו תאוה של בחורים צעירים ללבוש

מלבושים נאים. לאחר שהתבגרו

נעלמת תאוה זו. נתאר זאת במושגי

זמננו: הצעירים יכולים לעמוד שעה

ארוכה מול המראה כדי לבדוק שהקשר של העניבה יהיה בדיוק,

אבל בדיוק, באמצע, שחס וחלילה לא יטה ימין ושמאל.

"וַיִּטְיַב לְבָבְךָ בְּיַמֵּי בְּחֹרְתֶךָ", זהו עונג אכילה ושתייה,

המטיב את הלב. **"וְהִלַּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וַיִּבְמְרָאֵי עֵינֶיךָ"**, זו תאות

הטיול והבילוי.

שלמה המלך אומר: אתה יכול לעשות זאת. בבקשה! תעמוד

ליד הראי, תאכל, תלך לטייל, מזג האויר נוח היום. למה לא?

תבלה בנעימים.

רק מה? **"וְדַע כִּי עַל כָּל אֱלֹהִים יִבְיָאֵה הָאֱלֹקִים בְּמִשְׁפָּט"**. אדם

מניח תפילין ומתפלל והנה קשר התפילין נמצא הרחק ממקומו

הנכון.

שואלים אותו: "מה זה?"

עונה: "אה, לא שמתני לב, הייתי שקוע בדברים אחרים"

(למשל, לקשור כראוי את קשר העניבה...).

- "אבל תשים לב!"

- "בסדר, שמתני לב, הנה, הנה תיקנתי את מקום הקשר".

- "הי! אבל זה לא המקום! זה צריך להיות כאן למעלה,"

"ועם נברא יהלל קה"

>>> המשך מעמ' 1

האחרון (שוח"ט תהלים ב): 'א"ר ברכיה בשם ר' לוי: "ארורים הם הרשעים, שהן מקיימים עצה על ישראל וכל אחד ואחד אומר עצתי יפה מעצתך!". עשו אמר: "שוטה היה קין שהרג את הבל בחיי אביו ולא היה יודע שאביו פרה ורבה, אני, איני עושה כן", אלא: "קרבנו ימי אבל אבי ונהרגה את יעקב אחי" (בראשית כז).

פרעה אמר: "שוטה היה עשו שאמר כן ולא היה יודע שאחיו פרה ורבה בחיי אביו", הה"ד: "כֹּל הַבֵּן הַיֶּלֶד הַיְאֻרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ" (שמות א), המן הרשע אמר: "פרעה היה שוטה שאמר כן ולא היה יודע שהכנות נישאות לאנשים והן פרות ורבות. אני איני עושה כן", אלא: "לְהַשְׁמִיד לְהַרְגַּ וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים" (אסתר ג). גוג ומגוג עתידין לומר: "שוטים היו הראשונים שמעקיפין עצה על ישראל ולא היו יודעים שיש להם פטרון בשמים. אני איני עושה כן, אלא, בתחלה אני מזדווג לפטרוני ואחר כך אני חוזר על ישראל". הה"ד: "עַל ה' וְעַל מְשִׁיחוֹ" (תהילים ב) והקב"ה אומר להם: "וְהִנֵּה ה' לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ..". (זכריה יד).

והרי זה פלא גדול! איך יתכן שגוג ומגוג אשר הם בעצמם אומרים: 'שוטים היו הראשונים שמעקיפין עצה על ישראל ואינם יודעים שיש להם פטרון בשמים', הרי שהם יודעים שיש לישראל פטרון בשמים שמציל אותם, רב את ריבם ונוקם את נקמתם ואין כדאי להסתבך עמהם ולכן הם מכריזים 'אני איני עושה כן' כמו הראשונים, אלא מה יעשו בחכמתם? 'אני מזדווג לפטרוני' יזדווגו אל הפטרון עצמו!.

מי בער ולא ידע עד כמה שטות זה גס ומכוער יותר מכולם, אם יודעים הם את השי"ת "כִּי ה' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד" (דברים ד) ושכל מי שהזדווג לבניו נטל חלקו מתחת ידו במפלה עצומה כפרעה וכהמן, אם הם יודעים זאת ואוזנם תשמע מה שאומרים בפיהם, איך בדבר הזה עצמו יכשלו עוד יותר מהראשונים ויצאו להלחם כנגדו?

ובאמת, גם שטות כזה אינו חדש וכבר היה לעולמים, שכן אחז"ל (תו"כ בחוקותי כו): על נמרוד ועל אנשי סדום שהיו יודעים את רבונם ומתכוונים למרוד בו.

"יודע רבונו ומתכוין למרוד בו"

וכן פירשו חז"ל שם שהוזהרנו ע"ז בתורה: 'וְאִם לֹא תִשְׁמְעוּ לִי..'. (ויקרא כו), 'מה ת"ל לִי? אֵין לִי" אלא, זה שהוא יודע רבונו ומתכוין למרוד בו', הנה אנשים בעלי שכל נפלא, אנשים שיודעים את הקב"ה עד כמה שילוד אשה יכול לדעת.

ידיעה אמיתית שהוא רבון כל העולמים, כל זה כלול במה שאחז"ל 'יודעים את רבונם ובכ"ז מתכוונים למרוד בו' ואנו עומדים ומשתוממים איך יתכן כזאת? אבל "דְּבָרֵי חֲכָמִים פְּדָרְכֵנּוּת וּכְמִשְׁמֵרוֹת נְטוּעִים..". (קהלת יב)! אף אם יתאספו כל חכמי עולם לא יוכלו להזיז מדבריהם אפי' כחוש השערה! אין לנו אלא להיות עמלים בדברי תורה, לשמוע ללמוד ולהביין דברי חכמים, 'ברוך שבחר בהם ובמשנתם'.

והנה ביצירת האדם כתוב: "וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֵפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית ב).

והיינו; בשתי יצירות נברא האדם, ביצר הטוב וביצר הרע, יצר הטוב - בא מכח נשמת חיים כח השכל הזך והמצוחצח ויצה"ר - בא מכח עפר מן האדמה, כח הגוף שהוא חומר גס ועכור. ובצרוף שניהם יחד; "וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"!

מעתה נבין כי כשם שבכח נשמתו שהוא שכל מרומים אשר חוצב מתחת כסא כבודו יתברך, יכול האדם להתחכם ולעלות עד רום שמים במדות טובות, בדעות נכונות ובכל מעשה טוב להפליא, כמלאך וכשרף יקדש שמו יתברך! כן להיפוך ח"ו יכול אדם בכח עפרו מן האדמה, לרדת מטה מטה עד עמקי תהום להרע לעצמו ולאחרים ולהתגלגל ברפש של תאוות שפלות ומאוסות ובכל מיני דעות ומדות רעות, שהם ממש היפוך השכל והטוב והוא הנקרא יצר הרע!

אחז"ל (קדושין ל:): 'קִשְׁיָה יִצְה"ר שֶׁאֵפִי יוֹצְרוֹ קָרָאוּ רַע, כִּי יִצַּר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו..'. (בראשית ח') ומה היא רעתו? שהוא שונא את הטוב ואינו נכנע להשכל! ואף אלף דברי שכל, ינופצו לרסיסים והיו כלא היו, מול תאוה קלה אחת. כי השכל - הוא החכמה והטוב. והרצון - הוא השטות והרע. וכל

מי שנתגבר בו הרצון על השכל אין לך שוטה גדול מזה. והרי זה הוא בפרט בעת שתעורר תאוותו, ככהמה ממש שיש לה רק רצון ואין לה שכל כלל.

עוד גרוע מכך, שהוא כופה את שכלו להיות עבד לרצונו, נמצא שהוא משתמש עם השכל נגד השכל! וזהו מאמרם ז"ל (סוטה ג): 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, אֵלָא א"כ נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׂטוּת', כי אחרת אי אפשר ולא יתכן שאדם בר דעת יכנס מרצונו לרפת בעלי חיים "וְיִפְּקֹד יֵאָכֵל תְּבִין" (ישעיה יא) באבוס אחד עמהם, אלא א"כ יצא מדעתו ונשתטה. וכן הדבר הזה!

מעתה נבין היטב, איך יתכן שאדם 'יודע את רבונו ואעפ"כ מתכוין למרוד בו', כי אמת הוא שאין לך שטות גדול מזה, אבל זהו יצה"ר, כח עפר מן האדמה שהוא רצון בהמי המתאוה רק לרע, דהיינו: לעבור פי ה' ולעשות נגד רצונו יתברך. וכל מי שנתגבר כח גוף עפרו על שכלו הולך ושוקע בתאוותיו בלי סוף, עד לתאוה שפלה זו של 'יודע את רבונו ומתכוין למרוד בו'! ואין ידיעה זו חוצצת בפני כונתו למרוד, כי אין מעצור לתאוותו! ואדרבה ידיעת שכלו זו עוד מסייעתו בכונתו למרוד.

"כסוס כפרד אין הבין"

ואם תאמר הרי זה היפך השכל? התשובה היא אין הכי נמי! כי 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבִירָה, אֵלָא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׂטוּת' וכל מה שהעבירה חמורה יותר השטות גדול ביותר. ואנו רואים זה מעשים בכל יום שבעלי התאוה הולכים אחר תאוותם "כְּסוּס כְּפָרָד אֵין הִבִּין..". (תהילים לב)

ונאבדים מן העולם כזה ובבא ואין שכלם פוצה פה ומצפצף. ומי לנו בעל שכל יותר גדול מבלעם הרשע שעליו נאמר: "וַיִּדְעַע דַּעַת עֲלִיּוֹן" (במדבר כד) ובכ"ז הקנאה והתאוה והכבוד הוציאו אותו מן העולם!

וכן הרצון למרוד בהשי"ת ח"ו גם כן תאוה היא! ובמקום שהתאוה שולטת, השטות גוברת והחכמה בורחת!

והנה זה שאמרו גוג ומגוג 'מתחילה אנו מזדווגים לפטרוני', היינו: לעקור ח"ו מאתנו את האמונה בהשי"ת ועל ידי זה יוכלו להתגבר עלינו ולכלותינו

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

"אלו סופרים ומשנים ומלמדי תינוקות לאמתן, שהן עתידין לישב בצלו של הקב"ה", שנאמר: "שְׁוִיֵּיתִי ה' לְגַנְדִּי תְּמִיד" (ילקוט שמעוני תהלים טז רמז תרע).

הנה הראונו חז"ל בפסוק זה לדעת, מה נעשה בדורנו כהיום הזה, שאין לנו לא כהן ולא נביא והרשעות מתגברת והולכת, עלינו לבקש את החביב ביותר והוא התורה, כשנתחזק בתורה תצא אש - מִיְמִינוּ אֲשֶׁרֶת לָמוֹ - ותאכל את האומרים: "עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ" (תהילים קלז).

עוד אנו רואים כאן, דבר פלא, אשר לא עלה על דעתנו עד כה, שסופרים ומלמדי תינוקות הם החביבים מכולם והם היושבים בצלו של הקב"ה ועליהם נאמר: "שְׁוִיֵּיתִי ה' לְגַנְדִּי תְּמִיד כִּי מִיְמִינִי בַּל אֲמוּט" (תהילים טז), אשרי להם ואשרי חלקם! בפרט בדור הזה דור יתום עני ואביון באין עוזר וסומך, אין לשער ולהעריך גודל שכרן של מרביצי תורה בזה ובכא. (אור יהל). ■

'דירה נאה וכלים נאים שמרחיבין דעתו של אדם' (ברכות נו:). ופרנסה בריחה, כדי שנוכל ללמוד תורה בהתמדה בלא בלבול וטרדה. והרי לפנינו דוד המע"ה שהיה לו כל אלה והוא מבקש ואומר: "תוֹדִיעֵנִי אֲנִי חַיִּים..?" (תהילים טז)! והקב"ה לא עונה לו, כבר יש לך! אלא, 'אם חיים אתה צריך? יסורים אתה צריך?'! כלומר: פילון שאין לו פתח ולא שומר הפתח והאדם יכול להלוך ישר וליכנס בלא מכשול וללא תקלה לחיי עוה"ב, 'פילון מפולש' זה - נקרא 'יסורים'.

"שִׁבְעַת שְׁמֻחֹת אֶת פְּנֵיךָ נְעֻמֹת בְּיַמִּינְךָ נִצַּח" ואמרו חז"ל: "אל תיקרי: "שִׁבְעַת" אלא שבע, אלו שבע כתות של צדיקים שעתידיים לראות פני השכינה לעוה"ב ואיזו היא החביבה והמעולה? זו שעומדת על ימינו של הקב"ה, שנאמר: "נְעֻמֹת בְּיַמִּינְךָ נִצַּח".

'תרין אמוראין; חד אמר: "זו היא שבאה מכח התורה", שנאמר: "מִיְמִינוּ אֲשֶׁרֶת לָמוֹ" (דברים לג), וחרנא אמר:

חלילה וסבורים כי ה' לא יגן בעדנו, אבל מה הקב"ה עושה, מביא עלינו יסורים גדולים ואז אנו צועקים אליו ומושיענו! וזהו: "וְעַם נִבְרָא יְהַלֵּל קָהּ". כלומר: שכדי שאנו נהלל אותו, מייסר אותנו כל כך, עד שאנו נחשבים כעם מת, אבל הוא בורא אותנו בריה חרשה.

וגודל ענין היסורים מצאנו בחז"ל (ויק"ר): "אמר דוד לפני הקב"ה: "תוֹדִיעֵנִי איזה פילון מפולש לחיי עוה"ב?" ר' יודן אמר: "אמר הקב"ה לדוד: אם חיים אתה צריך? יסורים אתה צריך! כדכתיב: "וְנִדְרְךָ חַיִּים תּוֹכַחֹת מוֹסֵר" (משלי 1).

מהו אורח החיים?

ויש לראות מכאן עד כמה דעתנו קצרה ורחוקה מדעת תורה, שאם היו שואלים לנו, מהו אורח חיים? היינו ודאי משיבים:

שמיני עצרת

'קשה עלי פרידתכם'

על הקשר שבין שאלתו של הגר, את הלל הזקן ובין שמיני עצרת

רק לגבי חג אחד, שמיני עצרת, לא נמסר בתורה שום טעם. הגר בקש מההלל שילמד אותו את טעמה של אותה 'רגל אחת', אותו חג יחיד שאין לו הסבר - טעמו של שמיני עצרת. על כך השיב לו הלל: 'דְּעַלְךָ סִנֵּי לְחִבְרָךָ לֹא תַעֲבִיד' הטעם של החג הזה הוא לבטל את הפירוד בין יהודים, דבר השנוא עליך ועל אחיך. זהו - אמר רבי ישראל מרוז'ין - הפירוש האמיתי ל'קשה עלי פרידתכם'. ■

חג זה, שמיני עצרת, בקש הגר מההלל (שבת לא): 'אֲיִירָנִי עַל מְנַת שְׁתַּלְמֻדְנִי כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה כְּשֶׁאֲנִי עוֹמֵד עַל רִגְלֵי אַחַת'. הלל ענה לו על כך: 'דְּעַלְךָ סִנֵּי לְחִבְרָךָ לֹא תַעֲבִיד' - מה ששנאוי עליך, אל תעשה לחברך.

וכונת הדברים: לכל יום טוב ניתן בתורה טעם והוא מרומז בשם החג. כך חג המצות, חג הסוכות, חג מתן תורה.

על שמיני עצרת אומרים חז"ל: כי לאחר שבעת ימי חג הסוכות שחסינו בצלו של הקב"ה, הוא אומר, כביכול: 'קשה עלי פרידתכם'. רבים פרשו את המלה: 'פרידתכם' מלשון פירוד. הקב"ה אומר, כביכול: כי 'קשה עלי', שעכשיו, אחר חג הסוכות, שוב יהיו בני מפורדים ומשום כך מכנס אותם בשמיני עצרת יחד לעוד יום של שמחה משותפת. רבי ישראל מרוז'ין היה אומר שעל

יעמדו על הברכה

לעלוי נשמת רוברטו וג'ורג'יו בני פאטינה	זווג הגון לאלויס בן אליזה	זווג הגון לאלויס בן אליזה	לעלוי נשמת אסתר בת בטינה
זווג הגון לבנימין בן מרים	זווג הגון לאלויס בן אליזה	זווג הגון לאלויס בן אליזה	לעלוי נשמת אסתר בת בטינה
בית נאמן וכשר לגראצינו בן ג'ולינה	זווג הגון לאלויס בן אליזה	זווג הגון לאלויס בן אליזה	לעלוי נשמת אסתר בת בטינה
חזרה בתשובה שלמה לרוזטה בת פורטונה	רפואה שלמה למסעודה בת ליוזה	ברכה למשפחתו של צ'סרה בן פאטינה	לעלוי נשמת אסתר בת בטינה
נחת רוח לדניאלה בת דוריס	חזרה בתשובה שלמה לאזורה בן ג'מה	דרכות בתורה לג'ורג'יו בן אמיליה	חזרה בתשובה שלמה לאוג'יניו בן צ'נצ'יה
ברכה למשפחתו של אברהם בן קמונה	חזרה בתשובה שלמה לאזורה בן ג'מה	דרכות בתורה לג'ורג'יו בן אמיליה	חזרה בתשובה שלמה לאוג'יניו בן צ'נצ'יה

מנייה לכסוי נזקי השריפה

ההוראת קבע לרפואה והצלחה:

הוראה לחיוב חשבון לכסוי נזקי השריפה

תאריך _____

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. אני/ו הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בבית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון	קוד מסלקה
2	3	9	2
קוד מוסד	אסמכחא / מס' מזהה של הלקוח בחברה		

נותן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הנ"ל בסניפכם, בגין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומצאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מנגני, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פריטי ההרשאה".
 (2) ידוע לי/לנו כ: א. הוראה זו ניתנת לביטול ע"י הודעה ממיני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף, יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לביטול ע"י הוראת כל דין. ב. אחיה/נהיה רשאים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידינו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אחיה/נהיה רשאים לבטל חיוב, לא יותר מתשעים ימים ממועד החיוב, אם אויכח/נוכח לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב ההרשאה, אם נקבעו (3) ידוע לי/נו כי הפריטים שצוינו בכתב ההרשאה ומילויים, הם נושאים שעלנו להסדיר את המוטב. (4) ידוע לי/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח לי/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציא/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממיני/מאתנו.

פריטי ההרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, יקבעו מעת לעת ע"י "שופר" ע"י (התקדמות לקביעתם).
2. ברטי החיוב: (סמן במשבצת המתאימה)

"שופר" ארגון להפצת יהדות מתחייב בזאת שלא למשוך מעבר לסכומים המגיעים לו.
 חתימת בעל/י החשבון _____

לחייב בתאריך:

20 לחודש
 30 לחודש

100 ש"ח × 10 תשלומים = 1000 ש"ח
 50 ש"ח × 20 תשלומים = 1000 ש"ח

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את האופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-677779

או בחיוב האשראי

תוקף הכרטיס: _____ סך החיוב: _____ במס' תשלומים: _____
 מס' הכרטיס: _____ סוג הכרטיס: _____